

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ:

İtiraz yoluna başvuran mahkemenin bu konudaki ara kararının gerekçe bölümü aynen şöyledir:

1- İptali istenen yasa hükmü davada uygulanacak hüküm niteliğindedir.

Anayasa 152. maddesi hükmünce; bir davaya bakmakta olan mahkeme uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa Anayasaya uygunluk denetiminden geçirilmesi için Anayasa Mahkemesine başvurabilir.

Dava konusu edilen tapu, 766 sayılı Tapulama Kanunu uyarınca maliye hazinesi adına 31.3.1973 tarihinde tescil edilmiştir. Tapunun tescil tarihi veya tesbitin kesinleşmesi tarihinden itibaren dava tarihine kadar 10 yıllık hak düşürücü sürenin geçmiş olduğu açıktır. Ancak 766 sayılı Tapulama Kanunu ve diğer Kadastro Kanunlarını yürürlükten kaldıran 3402 sayılı Kadastro Kanununun Geçici 4/3. maddesi hükmünce, 2613 sayılı Kadastro Kanunu ve Tapu Tahrir Kanunu ile diğer kanunlar gereğince özel Kadastro yapılan ve tutanakları kesinleşmiş bulunan taşınmazlar için 10 yıllık hak düşürücü süre geçmiş olması durumunda hak sahiplerine dava açabilmeleri için bir yıllık ek süre tanınmıştır.

Belirtilen yasa metninden açıkça anlaşılacağı gibi, yeni yasa ile tanınan 1 yıllık ek dava açma süresi, 2613 sayılı Kadastro Kanunu ve Tapu Tahrir Kanunu ile diğer kanunlar gereğince ÖZEL KADASTRO yapılan taşınmazlar için hak düşürücü sürenin geçmesinden sonra açılacak davalarda uygulanabilir. 766 sayılı Tapulama Kanunu, yani Kadastro Kanununun iptal konusu edilen maddesi kapsamına dahil edilmediğinden; Tapulama Yasası yönünden ve hak düşürücü süresinin geçmesinden sonra açılacak davalarda bir yıllık ek dava süresi uygulanamayacaktır. Nitekim Yüksek Yargıtay 8. Hukuk Dairesinin benzer olay hakkında verdiği 14.12.1987 gün ve 1987/ 15451-14696 sayılı kararında, 3402 sayılı Yasanın geçici 4. maddesi ile getirilen 1 yıl içerisinde dava açma hakkının Tapulama Yasası ile ilgili olmayıp, 2613 sayılı Kadastro ve Tapu Tahrir Kanunu ile diğer- özel Kadastro Kanunlarından doğan davalar ile ilgili olduğunu kabul ederek bu hakkın 766 sayılı Yasa yönünden tanınamış olduğuna karar vermiştir.

Kamu düzeni niteliğinde olan hak düşürücü süre kuralı, taraflarca ileri sürülmemiş olsa bile mahkemelerce re'sen uygulanması zorunlu olduğundan iptali istenen yasa hükmü olayımızda ve davamızda uygulanabilir hüküm niteliğindedir. Ayrıca iptal konusu edilen yasa hükmünün ortadan kalkması halinde, 3402 sayılı Yasanın geçici 4/3. maddesi ile bir kısım hak sahiplerine tanınan ek dava açma süresi olayımızda da uygulanıp dava koşulları gerçekleşmiş olduğundan davanın esasına girilebilecektir.

2- İptali istenen yasa kuralı Anayasanın 10. maddesinde yer alan eşitlik prensibine aykırıdır;

Anayasanın 10. maddesi hükmünce "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiç bir kişiye, aileye, zümreye ve sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

3402 sayılı Kadastro Kanunu ve bundan önceki aynı nitelikteki yasaların ortak amacı, memleketin Kadastral topoğrafik haritasına dayalı olarak taşınmaz malların sınırlarını arazi ve harita üzerinde belirterek hukuki durumlarını tesbit etmek ve bu suretle Türk Medeni Kanununun öngördüğü Tapu Sicilini kurmaktır. (3402 sayılı Yasa Mad. 1) Bu yolla meydana getirilen tapu kayıtlarında ve Tapu Sicillerinde kararlılığı sağlamak ve sicillerin rasgele bozulmamasını, herkesin tapu kütüklerine karşı duyması gerekli güvenin sarsılmaması. Özellikle taşınmaz mallar ve bunlar ile ilgili tapu kayıtları hakkında dava ve ihtilâfların sürüp gitmemesi ve bir an önce neticelenmesi için diğer yasalarda yer almayan "Hak düşürücü süre" kuralı kanun koyucu tarafından kabul edilmiştir. Kadastro Kanunlarının amacını sağlayan bu kuralın Anayasanın eşitlik ilkesi gereği aynı nitelikteki hak sahiplerine karşı eşit şekilde kullanılması zorunludur.

Nitekim 3402 sayılı Kadastro Kanununun geçici 4. maddesi ile getirilen 10 yıllık hak düşürücü süre tüm Kadastro Kanunları hükmünce oluşturulan tapu kayıtlarına karşı kabul edilmişken ayrı maddenin 3. fıkrası ile bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce kesinleşip ve 10 yıllık hak düşürücü süre geçen bir kısım kayıtlar hakkında hak sahiplerine tanınan bir yıllık ek dava açma süresi 766 sayılı yasa yönünden kabul edilmemiştir. Bu da Anayasanın yukarıda belirtilen eşitlik ilkesine açık bir aykırılıktır.

Hak düşürücü süre kuralının 2613 sayılı Yasanın 22/H maddesinde de önceden yer aldığını, ancak Anayasa Mahkemesinin iptal kararı ile bu hükümde yer alan 10 yıllık hak düşürücü sürenin iptal edildiğini, iptal kararından sonra 2613 sayılı yasa yönünden açılan davaların hak düşürücü süreye tabi olmadığı bu itibarla yeni yasaya getirilen hak düşürücü süre kuralının 2613 sayılı yasa yönünden hak sahiplerinin haklarını sınırlamış olduğu hatta ortadan kaldırdığı düşünülmektedir. Anılan yasalara göre 10 yıllık hak düşürücü süreyi geçiren hak sahiplerinin yasadaki evvelki haklarının yok olmaması için son getirilen kanunda tanınan 1 yıllık ek dava açma süresinin eşitlik ilkesini korumuş olduğu düşünülebilir ise de, böyle bir düşüncenin kabulü mümkün değildir.

Zira 2613 sayılı Kadastro Kanununun 22/H maddesi Yüksek Anayasa Mahkemesinin 10.2.1970 gün, 1969/60 esas, 1970/8 sayılı kararı ile kısmen iptal edilmiştir. Yüksek mahkemenin iptal kararı gerekçesinde ve hükmünde açıklanmış ve kabul edilmiş olduğu gibi 2613 sayılı Kanunun 22/H bendindeki "10 seneye kadar" deyişi yalnız tapulu taşınmazlar yönünden Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Buna göre tapuya dayanmaksızın Kadastrodan evvelki zilyetlik ve diğer nedenlere dayanılarak açılan davalarda yine 2613 sayılı yasadaki 10 yıllık hak düşürücü süre kuralı yürürlükte ve uygulanabilir nitelikte bulunmakta idi. Bu duruma göre Anayasa Mahkemesinin anılan iptal hükmü ile 2613 sayılı yasa yönünden iki farklı uygulama yapılmış, bunlardan tapuya dayanılarak (Kadastrodan önce) açılan iptal davalarında 10 yıllık hak düşürücü süre kuralı uygulanmaz iken zilyetliğe dayanılarak açılan tapu iptal davalarında dava hakkı 10 yıllık süre ile kısıtlanmış bulunmaktadır.

İptal konusu edilen 3402 sayılı Yasanın geçici 4/ 3. maddesinde 2613 sayılı yasa hükmünce oluşturulan tapulara karşı açılacak davaların yukarıda belirtilen farklılık nazara alınmaksızın bu yasaya göre oluşturulan tapulara karşı tüm hak sahiplerine tanınmış iken 766 sayılı Tapulama Kanununa göre oluşturulan tapulara karşı açılacak davalarda hak sahiplerine de tanınmamış olmasının eşitlik kuralı ile açıklanması mümkün bulunmamaktadır.

Bu itibarla açıklanan nedenlerle iptal konusu edilen yasa kuralının Anayasanın 10. maddesinde yer alan eşitlik kuralına aykırı olduğu inancındayız.

3- iptali istenen Yasa kuralı Anayasanın 35. maddesinde yer alan mülkiyet hakkına da aykırıdır.

Anayasanın 35. maddesi "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacı ile kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz." hükmüncü yeni Kadastro Kanunu ile kabul edilen hak düşürücü süre kuralı Anayasanın kişilere tanıdığı mülkiyet hakkını hiç bir kamu yararına aykırı yönünü göstermeden sınırlamış olması Anayasaya aykırı bulunduğu gibi böyle bir tabi hakkın elde edilmesi için açılacak davalarda da dava hakkının sınırlandırılmış olması yine belirtilen Anayasa hükmüne açıkça aykırıdır.

4- iptali istenen Yasa kuralı Anayasanın 36. maddesinde yer alan hak arama hürriyeti kuralına da aykırıdır.

Anayasa 36. maddesi "Herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir. ..." hükmüncü kişilerin yargı mercileri önünde yasalardan yararlanmak suretiyle hak arama hürriyetini tanımışken iptal konusu edilen 3402 sayılı yasanın geçici 4/3. maddesinde yer alan ek dava açma süresinin 766 sayılı Yasa yönünden tanınmamış olması Anayasanın belirtilen kuralına açıkça aykırı bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle iptal konusu 3402 sayılı Kadastro Kanununun geçici 4. maddesinin 3. fıkrasında yer alan "2613 sayılı Kadastro ve Tapu Tahrir Kanunu ile diğer kanunlar gereğince ÖZEL kadastro yapılan ve tutanakları kesinleşmiş bulunan taşınmazlar için 10 yıllık hak düşürücü süre geçmiş ise, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde hak sahipleri dava açabilirler." hükmü Anayasanın haklı bir nedene dayanmadan kişiler arasında ayırım yapılmasını yasaklayan 10. ve mülkiyet hakkı ile hak arama hürriyetini koruyan 35 ve 36. maddelerine aykırı görülmüştür. İptal konusu edilen geçici 4. maddenin 3. fıkrasında yer alan "ÖZEL" deyiminin iptal edilmesi halinde aynı madde ile kabul edilen, 1 yıllık dava açma süresi olayımızda da olduğu gibi benzer eşitsizlik ve haksızlıkları önleyeceği kişilerin geçerli hakkı var ise bunu yargı mercileri önünde elde etmesine imkan sağlayacağından ilgili hükmün Anayasaya aykırılık iddiası ciddi görüldüğünden iptalinin istenmesine karar verilmiştir.

Netice: Yukarıda açıklanan nedenlerle ve Yüce Mahkemenin yerinde göreceği sair sebeplerle; 9.10.1987 tarihinde yürürlüğe giren 3402 sayılı Kadastro Kanununun geçici 4. maddesinin 3. fıkrasında yer alan "2613 sayılı Kadastro ve Tapu Tahrir Kanunu ile diğer kanunlar gereğince özel kadastro yapılan ve tutanakları kesinleşmiş bulunan taşınmazlar için 10 yıllık hak düşürücü süre geçmiş ise, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde hak sahipleri dava açabilirler." hükmündeki "ÖZEL" deyiminin Anayasaya aykırılık nedeniyle iptaline, karar verilmesi istenmiştir."